

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีการศึกษา 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของเด็กนักเรียนที่ฝากเงินกับธนาคารโรงเรียน ส่วนที่ 2 ประเมินความรู้เกี่ยวกับระบบงานและการดำเนินงานธนาคารโรงเรียนของเด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารโรงเรียน รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และส่วนที่ 3 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการธนาคารโรงเรียนของธนาคารออมสินในจังหวัดเชียงใหม่ จะได้นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

4.1 พฤติกรรมการออมเงินของเด็กนักเรียนที่ฝากเงินกับธนาคารโรงเรียน

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนที่ฝากเงินกับธนาคารโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย แสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนที่เป็นลูกค้าธนาคารโรงเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	25	25.0
หญิง	75	75.0
รวม	100	100.00
2. อายุ		
11 – 14 ปี	24	24.0
15 – 16 ปี	67	67.0
19 - 22 ปี	9	9.0
รวม	100	100.00
3. ระดับชั้นเรียน		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	42	42.0
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	8	8.0
มัธยมศึกษา 1 – 3	29	29.0
มัธยมศึกษา 4 - 6	21	21.0
รวม	100	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้ต่อเดือนของเด็กนักเรียน		
1 – 1,000 บาท	7	7.0
1,001 – 2,000 บาท	57	57.0
2,001 – 3,000 บาท	20	20.0
3,001 – 4,000 บาท	9	9.0
4,001 – 5,000 บาท	7	7.0
รวม	100	100.00
5. อาชีพของผู้ปกครอง		
ธุรกิจส่วนตัว	23	23.0
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	7	7.0
ลูกจ้างเอกชน	6	6.0
ทำการเกษตร	15	15.0
รับจ้างทั่วไป	39	39.0
อื่น ๆ	10	10.0
รวม	100	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

นักเรียนเป็นเพศชาย ร้อยละ 25 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75 มีอายุระหว่าง 11- 14 ปี ร้อยละ 24 อายุระหว่าง 15-18 ปี ร้อยละ 67 อายุระหว่าง 19-22 ปี ร้อยละ 9 ชั้นเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 42 ชั้นเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 8 ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา 1-3 ร้อยละ 29 ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา 4-6 ร้อยละ 21 ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 1,001 – 2,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมา มีรายได้ตั้งแต่ 2,001 – 3,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 20 รายได้ตั้งแต่ 1– 1,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนเท่ากับผู้มีรายได้ 4,001-5,000 บาทต่อเดือนคือ ร้อยละ 7 นักเรียนมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 2,175 บาทต่อเดือน อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 39 ต่อมาคือธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 23 น้อยที่สุดคือรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 7

อันดับรายการค่าใช้จ่ายที่นักเรียนต้องการใช้จ่าย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย อันดับรายการของค่าใช้จ่าย แสดงในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงอันดับค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนใช้จ่ายจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน ราย	อันดับค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ				
		อาหาร และขนม	อุปกรณ์ การเรียน	บัตรเติมเงิน โทรศัพท์	หนังสืออ่านเล่น เกมส์หรือของเล่น	เสื้อผ้าและ เครื่องประ ดับต่าง ๆ
ปวช.	42	1	2	4	5	3
ปวส.	8	1	2	4	4	3
ม.1- ม.3	29	1	2	4	3	5
ม.4- ม.6	21	1	2	3	4	3
	100 ราย					

ที่มา :จากการสำรวจ

นักเรียนทุกระดับชั้นใช้จ่ายเงินของตนเองเพื่อซื้อค่าอาหารและขนมมากที่สุด อันดับที่ 2 คือ อุปกรณ์การเรียน ส่วนรายการบัตรโทรศัพท์เติมเงิน หนังสืออ่านเล่น เกมส์ หรือของเล่น และเสื้อผ้าและเครื่องประดับต่าง ๆ นั้น แต่ละระดับชั้นจะแตกต่างกัน โดยที่ ระดับปวช. จะใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องประดับ อยู่ที่อันดับ 3 บัตรโทรศัพท์เติมเงิน อันดับ 4 และสุดท้ายคือ หนังสืออ่านเล่น เกมส์หรือของเล่น ขณะที่นักเรียนระดับปวส. จะใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าและเครื่องประดับต่าง ๆ อยู่ที่อันดับ 3 รายการบัตรโทรศัพท์เติมเงินและหนังสืออ่านเล่น เกมส์หรือของเล่น จะอยู่ในอันดับที่ 4 เท่ากัน นักเรียนระดับ ม.1 – ม.3 จะใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อหนังสืออ่านเล่น เกมส์หรือของเล่น อยู่ในอันดับ 3 รายการบัตรโทรศัพท์เติมเงิน อยู่ที่อันดับ 4 และอันดับสุดท้ายคือ เสื้อผ้าและเครื่องประดับต่าง ๆ นักเรียนระดับ ม.4 – ม.6 จะใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อบัตรโทรศัพท์เติมเงิน เสื้อผ้าและเครื่องประดับต่าง ๆ อยู่ในอันดับที่ 3 เท่ากัน และใช้เงินเพื่อซื้อหนังสืออ่านเล่น เกมส์และของเล่นอันดับที่ 4

ข้อมูลการออมเงินและการจัดการกับเงินที่เหลือ ของเด็กนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 รายแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนนักเรียนที่มีเงินเหลือในแต่ละเดือนและการจัดการกับเงินที่เหลือ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เงินเหลือในแต่ละเดือน		
มี	76	76.0
ไม่มีเหลือ	24	24.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	100	100.00
2. จำนวนเงินที่เหลือในแต่ละเดือน		
1-100 บาท	33	33.0
101-200 บาท	23	23.0
201-300 บาท	9	9.0
301-400 บาท	4	4.0
401-500 บาท	4	4.0
501-600 บาท	2	2.0
601-700 บาท	0	0
701-800 บาท	1	1.0
ไม่มีเงินเหลือเลย	24	24.0
รวม	100	100.0
3. การจัดการกับเงินที่เหลือ		
เก็บไว้ไม่ใช้เลย	60	78.95
เก็บรวมไว้ใช้เดือนต่อไป	16	21.05
รวม	76	100.00
4. สถานที่เก็บเงิน		
ธนาคาร โรงเรียน	27	35.53
กระปุกออมสิน	16	21.05
แบ่งไว้ที่ธนาคาร โรงเรียนและกระปุกออมสิน	17	22.37
เก็บไว้กับตัวเองเพื่อใช้ในเดือนต่อไป	16	21.05
รวม	76	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

จากนักเรียนจำนวน 100 ราย พบว่านักเรียนมีเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายในแต่ละเดือน ร้อยละ 76 และไม่มีเงินเหลือเลย ร้อยละ 24 จำนวนเงินที่เหลืออยู่ในระหว่าง 1 – 100 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมามีเงินเหลืออยู่ระหว่าง 101-200 บาท ร้อยละ 23 และเหลือเท่ากับศูนย์บาท คิดเป็นร้อยละ 24 ในจำนวนนักเรียนที่มีเงินเหลือ 76 รายจะเก็บไว้ไม่ใช้เลยจำนวน 60 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 78.95 จะนำไปรวมไว้ใช้ในเดือนต่อไป จำนวน 16 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 21.05 ในจำนวนเด็กที่เก็บเงินไว้ไม่ใช้เลยจำนวน 60 ราย จะนำไปฝากที่ธนาคารโรงเรียนจำนวน 27 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 45 เก็บไว้ในกระปุกออมสิน จำนวน 16 ราย คิดเป็น

อัตราร้อยละ 26.67 และแบ่งเก็บทั้งธนาคารโรงเรียนและกระปุกออมสิน จำนวน 17 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 28.33 เก็บไว้กับตนเองเพื่อใช้ในเดือนต่อไป จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.05

4.1.2 ความคิดเห็นด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับธนาคารโรงเรียน นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับธนาคารโรงเรียน แสดงในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับธนาคารโรงเรียนของนักเรียนที่ออมเงิน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเงินเมื่อมีธนาคาร โรงเรียน		
ทำให้นักเรียนออมมากกว่าเดิม	77	77.0
ทำให้นักเรียนอมน้อยกว่าเดิม	0	0
ไม่แน่ใจ	23	23.0
รวม	100	100.00
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการต่อไปของธนาคาร โรงเรียน		
เห็นควรดำเนินการต่อไป	92	92.0
ไม่ควรดำเนินการต่อไป	0	0
ไม่แน่ใจ	6	6.0
ดำเนินการต่อหรือไม่ก็ได้	2	2.0
รวม	100	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

เด็กนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า เมื่อมีธนาคาร โรงเรียนแล้วทำให้นักเรียนออมเงินมากกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 77 และส่วนใหญ่คิดว่าธนาคาร โรงเรียนควรดำเนินการต่อไป ร้อยละ 92

ความถี่ในการใช้บริการธนาคารโรงเรียนของนักเรียนที่ฝากเงินและปัญหาที่พบ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย การใช้บริการที่ธนาคารโรงเรียน แสดงในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 ความถี่ในการใช้บริการธนาคารโรงเรียนของนักเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความถี่ในการเข้าไปใช้บริการของธนาคารโรงเรียน		
เข้าไปทุกอาทิตย์	32	32.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเข้าไปติดต่อเลย	22	22.0
เข้าไปทุกเดือน	21	21.0
ไม่แน่นอน	25	25.0
รวม	100	100.00
2. เรื่องที่เข้าไปติดต่อ		
ฝาก	70	89.7
ถอน	5	6.4
เรื่องอื่น ๆ	3	3.8
รวม	78	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ในภาคเรียนที่ผ่านมา นักเรียนเข้าไปติดต่อใช้บริการในธนาคาร โรงเรียนทุกอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 32 เข้าไปติดต่อทุกเดือน ร้อยละ 21 การติดต่อไม่แน่นอน ร้อยละ 25 และไม่เคยเข้าไปติดต่อเลย คิดเป็นร้อยละ 22 ในจำนวนที่เข้าไปติดต่อทั้งหมดจำนวน 78 ราย ส่วนใหญ่เข้าไปฝากเงิน จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.7 เข้าไปถอนเงิน จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.4 เข้าไปติดต่อเรื่องอื่น ๆ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8

ปัญหาที่นักเรียนพบจากการเข้าไปติดต่อธนาคาร โรงเรียนส่วนใหญ่แล้วเกี่ยวกับระยะเวลาในการรอรับสมุดบัญชีคืนค่อนข้างจะนาน เนื่องจากธนาคาร โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียง 1 เครื่อง เมื่อมีผู้มาติดต่อใช้บริการมากจึงต้องรอนาน เวลาทำการของธนาคาร โรงเรียนไม่ตรงกับเวลาที่นักเรียนต้องการฝากหรือถอนเงิน ในบางครั้งเมื่อถอนเงินแล้วไม่ได้รับเงินตามกำหนดวันเวลาที่นัดหมายไว้เนื่องจากทางธนาคาร โรงเรียน จะต้องไปถอนเงินจากธนาคารออมสินมาอีกต่อหนึ่งทำให้ไม่ตรงตามที่ได้นัดไว้กับนักเรียน (ที่มา: จากการสำรวจ โดยให้นักเรียนเป็นผู้เขียนปัญหาที่พบ)

4.1.3 การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของเด็กนักเรียนที่ฝากเงินกับธนาคารโรงเรียน โดยหาค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (Average Propensity to Save = APS) และความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save = MPS)

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน นักเรียนมีรายได้รวม 217,500.- บาทต่อเดือนมีเงินออมรวม 12,580.- บาทต่อเดือน ดังนั้น

$$\text{ก. ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (APS)} = \frac{S}{Y}$$

$$S = \text{เงินออม} = 12,580.- \text{ บาท}$$

$$Y = \text{รายได้} = 217,500.- \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น APS} &= \frac{12643}{217500} \\ &= 0.06 \end{aligned}$$

ดังนั้นอัตราส่วนระหว่างการออมกับรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงเท่ากับ 0.06 หรือถ้านักเรียนมีรายได้ 100 บาทต่อเดือน โดยเฉลี่ยแล้วจะออมเงิน 6 บาทต่อเดือน

ข. ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (MPS) หากสมการถดถอยอย่างง่าย

$$S = -a + bY$$

โดยที่

$$S = \text{เงินออม}$$

$$Y = \text{รายได้}$$

$$a = \text{ตัวคงที่ เป็นค่าของ } S \text{ เมื่อ } Y \text{ มีค่าเท่ากับ } 0$$

$$b = \text{ค่าความชันของเส้นตรง ดังนั้น } b \text{ คือค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (MPS)}$$

การคำนวณโดยใช้โปรแกรม SPSS (รายละเอียดในภาคผนวก) ได้สมการดังนี้

$$S = -151.808 + 0.128Y$$

$$a = -151.808 \quad \text{ค่า standard error} = 4.452 \quad Ta = -34.096 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

$$b = 0.128 \quad \text{ค่า standard error} = 0.002 \quad Tb = 70.573 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

อธิบายสมการได้ดังนี้

$a = -151.808$ หมายความว่าขณะที่รายได้อาจมีค่าเท่ากับศูนย์ เงินออมจะมีค่า -151.808 และเงินออมจะมีค่าเท่ากับศูนย์ เมื่อนักเรียนมีรายได้เท่ากับ 1,186 บาทต่อเดือน ดังนั้น นักเรียนจะเริ่มมีเงินออมเมื่อมีรายได้มากกว่า 1,186 บาทต่อเดือน

$b = 0.128$ คือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (MPS) หมายความว่า ถ้านักเรียนมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาทต่อเดือน นักเรียนจะออมเงินเพิ่มขึ้น 0.128 บาทต่อเดือน

4.2 ประเมินความรู้เกี่ยวกับระบบงานและการดำเนินงานธนาคารโรงเรียนของเด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารโรงเรียน รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

4.2.1 กลุ่มนักเรียนที่ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารโรงเรียน 4 แห่ง แห่งละ 6 ราย รวมเป็น 24 ราย แสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารโรงเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	4	16.7
หญิง	20	83.3
รวม	24	100.0
2. อายุ		
15 – 18 ปี	18	75.0
19 – 22 ปี	6	25.0
รวม	24	100.0
3. ชั้นเรียน		
มัธยมศึกษา 5	10	41.7
มัธยมศึกษา 6	1	4.2
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3	8	33.3
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 1	5	20.8
รวม	24	100.0
4. อาชีพของผู้ปกครอง		
ธุรกิจส่วนตัว	2	8.3
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	2	8.3
ทำการเกษตร	4	16.7
รับจ้างทั่วไป	13	54.2
อื่นๆ	3	12.5
รวม	24	100.0
5. การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมอื่น		
เคย	20	83.3
ไม่เคย	4	16.7
รวม	24	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

เด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงานในธนาคารโรงเรียน เป็นเพศชาย ร้อยละ 16.7 เพศหญิง ร้อยละ 83.3 อายุระหว่าง 15-18 ปี ร้อยละ 75 อายุระหว่าง 19-22 ปี ร้อยละ 25 ชั้นเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับ 3 ร้อยละ 33.3 ชั้นเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงระดับ 2 ร้อยละ 20.8 ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา 5 ร้อยละ 41.7 ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา 6 ร้อยละ 4.2 ผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 54.2 รองลงมาคืออาชีพทำการเกษตร ร้อยละ 16.7 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 2

การประเมินความรู้ของนักเรียนที่ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารโรงเรียน เด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงานควรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง และอำนาจหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งงานจึงจะทำให้การดำเนินงานของธนาคารโรงเรียนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น จากการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม 30 ข้อ 30 คะแนน เกี่ยวกับ ขั้นตอนการเปิดบัญชีใหม่ การรับฝาก-ถอนเงิน การปิดบัญชี การตรวจรายงานประจำวัน การเก็บรักษาเงินสดประจำวัน ระบบการควบคุมงานด้านต่าง ๆ ผลสรุปเป็นดังตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 ผลประเมินความรู้ของนักเรียนที่ปฏิบัติงานจำนวน 24 คน

คะแนน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
0 – 15 คะแนน	0	0
16 – 20 คะแนน	3	12.5
21 – 25 คะแนน	20	83.33
26 – 30 คะแนน	1	4.17
รวม	24	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

คะแนนเต็ม 30 คะแนน นักเรียนที่ปฏิบัติงานจำนวน 24 ราย ส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ระหว่าง 21-25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 คะแนนระหว่าง 16-20 คะแนน มีร้อยละ 12.5 และ คะแนนระหว่าง 26-30 ร้อยละ 4.17

นักเรียนสอบได้คะแนนสูงสุดคือ 27 คะแนน จำนวน 1 คน คะแนนต่ำสุดคือ 18 คะแนน จำนวน 1 คน ไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 15 เลข ดังนั้น ความรู้ในการปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียนของเด็กนักเรียนเมื่อประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ข้อมูลการทำงานของเด็กนักเรียน นักเรียนที่ปฏิบัติงานธนาคาร โรงเรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความ สัมผัสใจและเห็นประโยชน์ของงานเนื่องจากต้องเสียสละเวลาที่ว่างจากชั่วโมงเรียนมาปฏิบัติงาน ทั้งยังต้องมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพอสมควร เพื่อให้ งานธนาคาร โรงเรียนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ผลสรุปแสดงในตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 ข้อมูลการเข้ามาทำงานในธนาคาร โรงเรียนของนักเรียนที่ปฏิบัติงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความสัมผัสใจ		
สัมผัสใจ	23	95.8
ไม่สัมผัสใจ	1	4.2
รวม	24	100.0
2. เหตุผลที่ทำงาน		
เป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียน	4	16.7
เป็นประสบการณ์	14	58.3
ครุคัดเลือกรวม	6	25.0
รวม	24	100.0
3. ระยะเวลาที่ทำงานในธนาคารโรงเรียน		
น้อยกว่า 1 ปี	19	79.2
1 ปี	4	16.7
1 ปีขึ้นไป - 2 ปี	1	4.2
รวม	24	100.0
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน		
ผู้จัดการ	4	16.7
พนักงานลงเครื่อง	5	20.8
พนักงานบัญชี	5	20.8
พนักงานการเงิน	7	29.2
พนักงานติดต่อ	3	12.5
รวม	24	100.0
5. การปฏิบัติงานในตำแหน่งอื่น		
เคย	10	41.7
ไม่เคย	14	58.3
รวม	24	100.0

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
6. ความรู้ในหน้าที่ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ		
ทราบดี	15	62.5
พอทราบบ้าง	9	37.5
รวม	24	100.0
7. การฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน		
เคยอบรม	22	91.7
เคยอบรมบ้าง	2	8.3
รวม	24	100.0
8. ผู้ฝึกอบรมนักเรียนก่อนปฏิบัติงาน		
พนักงานธนาคารออมสิน	13	54.2
เพื่อนนักเรียนด้วยกัน	6	25.0
อาจารย์ที่ปรึกษา	2	8.3
อื่น ๆ	3	12.5
รวม	24	100.0
9. ปัญหาในการปฏิบัติงาน		
เคยพบ	23	95.83
ไม่เคยพบ	1	4.17
รวม	24	100.0
10. ผู้ให้คำปรึกษาในปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน		
เพื่อนนักเรียนที่ทำงานด้วยกัน	6	26.09
อาจารย์ที่ปรึกษา	5	21.74
นักเรียนที่เคยทำงานมาก่อน	1	4.34
พนักงานธนาคาร	6	26.09
อื่น ๆ	5	21.74
รวม	23	100.0
11. ประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติงาน		
ประสบการณ์	19	79.2
ได้คะแนนจากวิชาเรียน	1	4.2
อื่น ๆ	4	16.7
รวม	24	100.0

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
12. การดำเนินโครงการธนาคาร โรงเรียนในระยะยาว		
ควรดำเนินการต่อไป	23	95.8
ไม่แน่ใจ	1	4.2
รวม	24	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

เด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงานในธนาคารโรงเรียน มีความสนใจในการทำงาน ร้อยละ 95.8 ไม่สนใจ ร้อยละ 4.2 เหตุผลที่เข้ามาทำงานในธนาคารโรงเรียนส่วนใหญ่เพราะถือว่าเป็นประสบการณ์ที่นอกเหนือจากวิชาเรียน ร้อยละ 58.30 เหตุผลรองลงมาเพราะครูคัดเลือกเข้ามา ร้อยละ 25 นักเรียนที่ปฏิบัติงานในปัจจุบันส่วนใหญ่ระยะเวลาที่ทำงานในธนาคารโรงเรียนน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 79.2 ปฏิบัติมากกว่า 1 ปี – 2 ปี มีเพียงร้อยละ 4.2 นักเรียนส่วนใหญ่เคยปฏิบัติงานในตำแหน่งงานพนักงานเงิน ร้อยละ 29.2 รองลงมาคือตำแหน่งพนักงานลงเครื่องและพนักงานบัญชี ร้อยละ 20.8 เคยสับเปลี่ยนตำแหน่งงาน ร้อยละ 41.7 ไม่เคยสับเปลี่ยน ร้อยละ 58.3 ทราบหน้าที่ในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติอย่างดี ร้อยละ 62.5 พอทราบหน้าที่ในตำแหน่งงาน ร้อยละ 37.5 เคยได้รับการฝึกอบรมอย่างดีก่อนปฏิบัติงาน ร้อยละ 91.7 เคยได้รับการอบรมบ้างก่อนการปฏิบัติงาน ร้อยละ 8.3 นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมจากพนักงานธนาคารออมสิน ร้อยละ 54.2 รองลงมาคือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ร้อยละ 25.0 นักเรียนส่วนใหญ่เคยพบปัญหาในการปฏิบัติงาน คือ ร้อยละ 95.83 เมื่อพบปัญหาแล้วนักเรียนจะปรึกษาเพื่อนนักเรียนด้วยกันและพนักงานธนาคารออมสินมากที่สุด ถึงร้อยละ 26.09 และปรึกษานักเรียนที่ปฏิบัติงานมาก่อนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 4.34 นักเรียนคิดว่าได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ร้อยละ 79.20 และคิดว่าได้รับประโยชน์เป็นคะแนนของวิชาเรียน น้อยที่สุดคือ ร้อยละ 4.2 นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าควรดำเนินโครงการต่อไป ร้อยละ 95.80

เด็กนักเรียนเมื่อปฏิบัติงานในธนาคารโรงเรียนได้พบปัญหาต่าง ๆ สรุปในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน

ปัญหาที่พบ	คิดเป็นร้อยละของจำนวนนักเรียน
1. โปรแกรมการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์	22.64
2. การปิดบัญชีประจำวัน	22.64
3. เงินขาด-เกินบัญชี	26.42
4. เอกสารแบบพิมพ์ไม่เพียงพอ	9.43
5. เพื่อนนักเรียนผู้ร่วมงาน	11.32
6. ขั้นตอนการทำงานของธนาคาร โรงเรียน	7.55

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงานจำนวน 24 ราย ได้พบปัญหาต่าง ๆ จากการปฏิบัติงาน โดยปัญหาที่พบมากอันดับแรก เรื่อง เงินขาด-เกินบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ คือจำนวนเงินสดที่มีอยู่จริงสูงกว่าหรือต่ำกว่าบัญชีเนื่องจากการบันทึกบัญชีผิดหรือเกิดความผิดพลาดในการรับเงินจากผู้ฝาก พบมากถึงร้อยละ 26.42 รองลงมาคือโปรแกรมการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนการทำงานที่ยุ่งยาก และเรื่องการปิดบัญชีประจำวัน เงินสดที่มีอยู่จริงไม่ตรงกับบัญชีและจำนวนที่ปรากฏในเครื่องคอมพิวเตอร์ ต่อเนื่องไปถึงเวลาที่ใช้ในการปิดบัญชีไม่เพียงพอในแต่ละช่วงของเวลาทำงาน ทำให้ไม่สามารถเปิดให้บริการได้ในช่วงเวลาต่อไปพบเท่ากันในอัตราร้อยละ 22.64 ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนนักเรียนผู้ร่วมงาน มีการขัดแย้งกันในการทำงาน หรือไม่ช่วยเหลือกันในการทำงาน ร้อยละ 11.32 เอกสารแบบพิมพ์ไม่เพียงพอเมื่อต้องการใช้ ร้อยละ 9.43 และปัญหาจากขั้นตอนการทำงานของธนาคาร โรงเรียน พบน้อยที่สุด ร้อยละ 7.55

ปัญหาที่นักเรียนพบจากข้อมูลในข้างต้นสาเหตุมาจากการขาดความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ เช่น ความชำนาญในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบงานธนาคาร ความชำนาญในการจัดทำบัญชีธนาคาร ความระมัดระวังในการรับหรือจ่ายเงินกับผู้ฝาก หรือประสบการณ์ในการค้นหาข้อผิดพลาดเมื่อปิดบัญชีไม่ได้ เนื่องจากระยะเวลาปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่ก่อนข้างน้อย คือน้อยกว่า 1 ปี ถึงร้อยละ 79.2 และยังมีการสลับตำแหน่งงานบ่อยครั้งนั้นพิจารณาแล้วไม่สามารถสร้างประสบการณ์และความชำนาญในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องอย่างรวดเร็วได้ โดยเฉพาะข้อเท็จจริงของงานที่เกี่ยวข้องกับการเงินนั้น จะต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญอย่างมากเพื่อปฏิบัติงานให้ถูกต้อง ถึงแม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะได้รับการฝึกอบรมการปฏิบัติงานจากพนักงานธนาคารออมสินมาก่อนก็ตาม แต่ประสบการณ์และความชำนาญก็มีความสำคัญไม่น้อย อีกทั้งนักเรียนยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการภายในองค์กร เช่น การเบิก

แบบพิมพ์เอกสารเพื่อสำรองไว้ใช้ให้เพียงพอและเหมาะสม การบริหารจัดการบุคลากรเพื่อให้เกิดการร่วมมือกันในการทำงาน รวมไปถึงความตั้งใจในการปฏิบัติงานของเด็กนักเรียน เนื่องจากเด็กนักเรียนที่มาปฏิบัติงานแต่ละคนมีความพร้อมที่จะทำงานไม่เท่ากัน ทีมงานจึงประสบปัญหาเรื่องของการร่วมมือกันในการทำงาน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานหลักในธนาคารโรงเรียนไม่ควรเป็นนักเรียน แต่ควรเป็นบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานธนาคาร โรงเรียนได้โดยตรง

4.2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการธนาคารโรงเรียน 4 แห่ง แห่งละ 1 ราย รวมเป็น 4 ราย

ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการธนาคารโรงเรียน แสดงในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการธนาคารโรงเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	0	0
หญิง	4	100.0
รวม	4	100.0
2. วิชาที่สอน		
บัญชี	1	25.0
ภาษาอังกฤษ	1	25.0
การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน	1	25.0
พื้นฐานอาชีพธุรกิจ	1	25.0
รวม	4	100.0
3. สถานะ		
โสด	1	25.0
สมรส	3	75.0
รวม	4	100.0
4. อายุ		
40 ปี ขึ้นไป	2	50.0
36-40 ปี	1	25.0
31-35 ปี	1	25.0
รวม	4	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นเพศหญิง ร้อยละ 100 สอน วิชาบัญชี ร้อยละ 25 สอนวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 25 สอนวิชาการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน ร้อยละ 25 สอนวิชาพื้นฐานอาชีพธุรกิจ ร้อยละ 25 มีสถานะโสดร้อยละ 25 สมรส ร้อยละ 75

งานธนาคารโรงเรียนจะดำเนินไปได้ด้วยดี จะต้องได้รับการดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษาโดยใช้เวลาที่เหมาะสมในแต่ละสัปดาห์ และอาจารย์ที่ปรึกษาควรต้องมีประสบการณ์ในการดูแลธนาคารโรงเรียนมากพอสมควร ผลสรุปแสดงในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลธนาคาร โรงเรียนของอาจารย์ที่ปรึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนชั่วโมงที่สอนในหนึ่งสัปดาห์		
14 ชั่วโมง	2	50.0
19 ชั่วโมง	1	25.0
24 ชั่วโมง	1	25.0
รวม	4	100.0
2. จำนวนชั่วโมงที่ดูแลธนาคารโรงเรียนในหนึ่งสัปดาห์		
3 ชั่วโมง	1	25.0
5 ชั่วโมง	1	25.0
10-12 ชั่วโมง	1	25.0
13-20 ชั่วโมง	1	25.0
รวม	4	100.0
3. ระยะเวลาที่ดูแลธนาคารโรงเรียน		
มากกว่า 4 ปีขึ้นไป	3	75.0
1-2 ปี	1	25.0
รวม	4	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

อาจารย์ที่ปรึกษา มีชั่วโมงในการสอนต่อสัปดาห์ 14 ชั่วโมง ร้อยละ 50 สอน 19 ชั่วโมง ร้อยละ 25 สอน 24 ชั่วโมง ร้อยละ 25 จำนวนชั่วโมงในการดูแลธนาคารโรงเรียนต่อสัปดาห์ 20 ชั่วโมง ร้อยละ 25 ดูแล 10-12 ชั่วโมง ร้อยละ 25 ดูแลธนาคาร 5 ชั่วโมง ร้อยละ 25 ดูแล 3 ชั่วโมง ร้อยละ 25 ระยะเวลาที่ดูแลธนาคารโรงเรียนมากกว่า 4 ปี ร้อยละ 75 ดูแล 1-2 ปี ร้อยละ 25

อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับธนาคารโรงเรียน ดังสรุปในตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นด้านต่าง ๆ ของอาจารย์ที่ดูแลโครงการธนาคารโรงเรียน

คำถาม	สรุปความเห็นของอาจารย์
1. การมีธนาคารตั้งในโรงเรียนช่วยทำให้เด็กมีอุปนิสัยในการออมเงินดีขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด	ธนาคารโรงเรียนทำให้นักเรียนมีอุปนิสัยในการออมเงินดีขึ้นเพราะนักเรียน ได้ใกล้ชิดสถาบันการออม ทำให้สามารถฝาก-ถอนเงินได้ง่าย สามารถบริหารการเงินของตนเอง รู้คุณค่าของการออมเงิน ส่งเสริมนิสัยให้เป็นคนประหยัด
2. การที่เด็กนักเรียนปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ธนาคาร โรงเรียนช่วยทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการตัดสินใจ และมีความรู้ในการปฏิบัติงานธนาคารอย่างแท้จริงหรือไม่เพราะเหตุใด	นักเรียนจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะแต่ละตำแหน่งงานจะมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และนักเรียนจะทราบถึงผลเสียที่เกิดขึ้นเมื่อขาดความรับผิดชอบเพราะเกิดจากการปฏิบัติงานจริงที่เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งดีกว่าการเรียนการสอนในห้องเรียน อีกทั้งยังสามารถค้นพบความถนัดที่แท้จริงของตนเองในการปฏิบัติงานธนาคาร แต่สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นบางประการนักเรียนยังไม่สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาเพราะมีความรู้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ
3. เป็นการเหมาะสมหรือไม่ที่จะให้เด็กนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียนเพื่อฝึกด้านอื่น ๆ นอกจากการศึกษาหาความรู้เพียงอย่างเดียว	เหมาะสม เพราะเป็นการปฏิบัติงานจริง และนำความรู้ที่ได้เรียนมาใช้ในการทำงานจริง อีกทั้งการเรียนรู้นี้ไม่ใช่แต่เพียงวิชาการอย่างเดียว แต่นักเรียนต้องฝึกความอดทน อดกลั้น มีวินัย และทักษะในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นด้วย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คำถาม	สรุปความเห็นของอาจารย์
4. ควรมีการดำเนินงานโครงการธนาคารโรงเรียนต่อไปหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด	ควรดำเนินงานต่อไปเพราะมีข้อดีมาก แต่ก็ต้องแล้วแต่นโยบายของผู้บริหารโรงเรียน ที่อาจจะมีมุมมองแตกต่างกันไปเพราะการทำงานธนาคารโรงเรียนก็มีส่วนที่ทำให้นักเรียนเข้าห้องเรียนช้าหรือขาดเรียนบางวิชาและถ้ามีปัญหาบางครั้งก็ต้องกลับบ้านผิดเวลาเพราะงานธนาคารจะต้องปิดบัญชีให้เสร็จสิ้นในแต่ละรอบที่เปิดทำการ
5. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานโครงการธนาคารโรงเรียนมีอะไรบ้าง	<p>ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความรับผิดชอบในการทำงานของนักศึกษา เนื่องจาก วุฒิภาวะยังน้อย 2. ระยะเวลาเปิดทำการไม่แน่นอนและต่อเนื่องขึ้นอยู่กับตารางสอบของนักศึกษาในแต่ละภาคเรียน 3. ทักษะในการทำงานของนักศึกษายังมี น้อยไม่ชำนาญในขั้นตอนการบันทึกรายการฝาก-ถอนเงิน หรืออื่น ๆ 4. ในวันที่มีผู้มาใช้บริการมากนักเรียนผู้ปฏิบัติงานจะเข้าห้องเรียนสาย 5. เนื่องจากผู้ใช้บริการเป็นเด็กเมื่อถอนเงินแล้ว ไม่ได้รับเงินทันที (เนื่องจากมีเครื่องบันทึกบัญชีเพียงเครื่องเดียว) นักเรียนไม่มารับเงินไปจึงต้องติดตามให้มารับเงิน ทำให้เสียเวลา 6. นักเรียนไม่ค่อยมีเวลาว่างเพื่อมาปฏิบัติงานเพราะปัจจุบันหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีกิจกรรมและงานการเรียนมาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คำถาม	สรุปความเห็นของอาจารย์
	<p>7. ครูที่ปรึกษามีชั่วโมงการสอนและงานที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนมากทำให้มีเวลาว่างน้อย ผลงานอาจได้ไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>8. ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ บางครั้งเกิดปัญหาด้านการทำงาน เช่น เครื่องพิมพ์ไม่ทำงาน การเปลี่ยนวันที่ในการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น</p>
<p>6. เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านได้รับความช่วยเหลือจากสาขาพี่เลี้ยงด้วยดีหรือไม่อย่างไร</p>	<p>ดี มีการปรึกษาพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ บางครั้งจัดส่งเจ้าหน้าที่มาที่ธนาคาร โรงเรียนเมื่อเกิดปัญหา แต่บางช่วงที่สาขาพี่เลี้ยงมีงานมาก การช่วยแก้ไขปัญหาก็จะล่าช้าหน่อย</p>
<p>7. จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ท่านมีแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอย่างไร</p>	<p>แนวคิดในการแก้ไขปัญหา คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้ทักษะและประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา 2. ควบคุมการทำงานของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และให้คำปรึกษา 3. สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนที่ปฏิบัติงาน 4. สร้างกฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน 5. เพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อความเร็วในการบริการรับฝาก-ถอนเงิน 6. ทางธนาคารออมสินควรเข้ามารับส่งเงินให้ธนาคารโรงเรียน 7. ด้านความชำนาญในการปฏิบัติงาน ควรเตรียมความพร้อมและเรียนรู้งานจนมีความชำนาญงานก่อนทำงานจริง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คำถาม	สรุปความเห็นของอาจารย์
<p>8. การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการธนาคารโรงเรียน ซึ่งเป็นความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานสอนหรือไม่ เพราะเหตุใด</p>	<p>อาจารย์ท่านแรก คิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการสอนวิชาอื่น ๆ เพราะต้องใช้เวลาในการดูแลควบคุม ทำให้เวลาที่ใช้ในการเตรียมการสอน ตลอดจนการตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนลดลง ท่านที่สองคิดว่าไม่ถึงกับเป็นอุปสรรคแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลาการทำงานที่โรงเรียนให้เข้ากว่าเดิมและกลับค่ากว่าเดิม อาจารย์ท่านที่สามและท่านที่สี่คิดว่าไม่เป็นอุปสรรค เพราะ ใช้เวลาที่ว่างจากชั่วโมงสอนมาดูแลธนาคารโรงเรียน</p>
<p>9. แนวทางการดำเนินงานโครงการธนาคารโรงเรียนในปัจจุบันเหมาะสมแล้วหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้านใดบ้าง หรือควรปรับเปลี่ยนแนวทางเป็นอย่างไรบ้าง</p>	<p>เหมาะสมแล้ว และถ้ามีเจ้าหน้าที่จากธนาคารมาช่วยตรวจสอบงานและรับส่งเงินเข้าธนาคารก็จะดียิ่งขึ้น อีกทั้งควรมีกิจกรรมสนับสนุนเพื่อกระตุ้นยอดเงินฝากของนักเรียนในแต่ละโรงเรียนให้มากขึ้น</p>

ที่มา: จากการสำรวจ

อาจารย์ที่ปรึกษาธนาคาร โรงเรียนจากธนาคาร โรงเรียนจำนวน 4 แห่ง ทุกท่านเห็นว่าโครงการธนาคารโรงเรียนเป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์ เพราะเสริมสร้างให้เด็กนักเรียนมีอุปนิสัยในการออมเงินที่ดี และนักเรียนที่ปฏิบัติงานได้เรียนรู้ที่จะมีความรับผิดชอบจากการปฏิบัติงานจริง แต่ก็มีปัญหาที่เกิดขึ้นหลายประการ ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับเด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงาน ได้แก่

- เด็กมีภาระในการเรียนการศึกษาค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาเพื่อสร้างความเข้าใจและความชำนาญในงานให้เกิดขึ้นได้จริง เพราะการศึกษายังเป็นหน้าที่หลักของนักเรียน

- เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียน อาจกระทบกับเวลาที่ใช้ในการเรียนการศึกษาของเด็กนักเรียน เช่น เมื่อปิดบัญชีประจำวันไม่ได้ จะต้องค้นหาข้อผิดพลาดเพื่อแก้ไข อาจต้องใช้เวลาานาน หรือเมื่อมีผู้มาฝากเงินจำนวนมาก ๆ จะต้องบันทึกเข้าเครื่องฯ ให้หมดทุกบัญชี ต้องใช้เวลาานาน จึงมีผลกระทบกับเวลาเข้าห้องเรียนของเด็กนักเรียน

- วุฒิภาวะของเด็กในความพร้อมที่จะทำงานยังไม่เพียงพอ เนื่องจากเมื่อปฏิบัติงานจริงสภาวะแวดล้อมจะแตกต่างจากการเรียนในห้องเรียน เช่น ความเครียดที่เกิดขึ้นเนื่องจากเกิดความผิดพลาดในการรับฝากหรือจ่ายเงินจะต้องชดใช้จริง หรือเมื่อปิดบัญชีประจำวันไม่ได้ความรับผิดชอบจะต้องเป็นของพนักงานบัญชีเพียงผู้เดียว นักเรียนจะเกิดความเครียดขึ้นเมื่อเพื่อนนักเรียนคนอื่นไม่มีส่วนรับผิดชอบด้วย หรือ นักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการจะต้องควบคุมดูแลทุกระบบงานในธนาคารโรงเรียน แต่เพื่อนนักเรียนที่ทำหน้าที่อื่นไม่เข้าใจถึงภาระหน้าที่และอำนาจของผู้จัดการจึงไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่เข้าใจกัน ก็จะเกิดปัญหาขึ้นได้

2) ปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อกับธนาคารออมสิน ได้แก่

- การเดินทางไปฝากหรือถอนเงินกับธนาคารออมสิน เนื่องจากเมื่อธนาคารโรงเรียนรับฝากเงินจากเด็กนักเรียนแล้วจะต้องนำไปฝากที่ธนาคารออมสินทุกวันที่มีการเปิดดำเนินการ เพื่อโอนภาระจากดอกเบี้ยจ่ายให้กับธนาคารออมสิน ในระยะแรกอาจไม่เกิดปัญหาใด แต่เมื่อเวลาผ่านไป ด้วยหน้าที่หลักของอาจารย์คือการสอน การเดินทางไปติดต่อกับธนาคารออมสินเพื่อฝากหรือถอนเงินจึงกลายเป็นงานที่เพิ่มขึ้นและเกิดผลกระทบกับหน้าที่หลัก

- ธนาคารโรงเรียนจะต้องนำเงินฝากที่ธนาคารออมสินทุกวัน จึงเหลือเงินสดไว้ที่ธนาคารโรงเรียนเพียงเล็กน้อย ถ้าหากมีผู้มาถอนเงินจำนวนมาก เงินสดมีไม่เพียงพอ ธนาคารโรงเรียนจะต้องให้ลูกค้ำรอเพื่อถอนเงินจากธนาคารออมสินมาให้ ทำให้บางครั้งเมื่อผู้ถอนเป็นเด็กนักเรียนก็อาจไม่มารับเงินตามนัดหมายหรือลืมมารับเงิน เกิดเป็นภาระของผู้ปฏิบัติงานหรืออาจารย์ที่ปรึกษาที่จะต้องเก็บรักษาเงินไว้ หรือต้องติดตามเจ้าของเงินให้มารับเงิน หากเกิดขึ้นบ่อยครั้งและระบบการควบคุมไม่เพียงพอ อาจเกิดปัญหาระหว่างเจ้าของเงินกับผู้เก็บรักษาเงินขึ้นได้

3) ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่

- เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ เนื่องจากระบบงานเงินฝากของธนาคารโรงเรียนเป็นแบบ Stand alone คือข้อมูลไม่สามารถเชื่อมโยงกับเครื่องอื่นได้ จึงต้องมีเพียงเครื่องเดียว เมื่อปริมาณนักเรียนที่มาติดต่อใช้บริการจำนวนมาก แต่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้มีเพียงเครื่องเดียว จึงเกิดการรอเป็นเวลานาน ๆ เพื่อรับสมุดบัญชีคืน หรือเพื่อรอรับเงินที่ถอน

- เครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องพิมพ์เสียบ่อย หรือทำงานช้า ในบางโรงเรียนมีข้อมูลของนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วแต่ไม่ได้ปิดบัญชีอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลช้าเพราะมีปริมาณข้อมูลดังกล่าวอยู่มาก ซึ่งบัญชีดังกล่าวจะปิดบัญชีได้จะต้องให้นักเรียนเจ้าของบัญชีเป็นผู้ดำเนินการเองเนื่องจากเป็นเจ้าของเงิน ทางโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการใด ๆ และทางธนาคารออมสินเองก็ไม่สามารถดำเนินการได้เช่นกัน เนื่องจากระเบียบคำสั่งไม่ได้กล่าวถึงการดำเนินการกรณีที่นักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วมิได้ปิดบัญชีมีข้อมูลค้างอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์

4.3 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการธนาคารโรงเรียนของธนาคารออมสินในจังหวัดเชียงใหม่

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานธนาคารออมสิน จากจำนวน 6 สาขา สาขาละ 2 ราย รวมทั้งสิ้น 12 ราย แสดงในตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานธนาคารออมสิน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	3	25.0
หญิง	9	75.0
รวม	12	100.0
2. อายุ		
25-35 ปี	2	16.67
36-46 ปี	9	75
47-57 ปี	1	8.33
รวม	12	100.0
3. สถานะ		
โสด	3	25.0
สมรส	9	75.0
รวม	12	100.0
4. ตำแหน่งงาน		
ผู้บริหาร	6	50.0
พนักงานปฏิบัติการ	6	50.0
รวม	12	100.0

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในธนาคารออมสิน		
1-10 ปี	1	8.3
11-15 ปี	3	25.0
15 ปีขึ้นไป	8	66.7
รวม	12	100.0
6. เงินเดือน		
10,000-20,000 บาท	1	8.3
20,001-35,000 บาท	7	58.3
35,001-40,000 บาท	1	8.3
มากกว่า 40,000 ขึ้นไป	3	25.0
รวม	12	100.00
7. การศึกษา		
ปริญญาตรี	8	66.7
ปริญญาโท	4	33.3
รวม	12	100.0
8. สาขามีธนาคารโรงเรียนในความดูแล		
มี	8	66.7
ไม่มี	4	33.3
รวม	12	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

จากพนักงานธนาคารออมสินสาขาที่ดูแลธนาคารโรงเรียน 4 สาขา และสาขาที่ไม่มีธนาคารโรงเรียนในความดูแล 2 สาขา รวม 6 สาขา สาขาละ 2 ราย รวมทั้งหมด 12 ราย เป็นเพศชาย ร้อยละ 25 เพศหญิง ร้อยละ 75 อายุระหว่าง 25-35 ปี ร้อยละ 16.67 อายุ 36-46 ปี ร้อยละ 75 อายุ 47-57 ปี ร้อยละ 8.33 สถานะโสดร้อยละ 25 สมรส ร้อยละ 75 ตำแหน่งงานระดับผู้บริหาร ร้อยละ 50 ตำแหน่งงานระดับพนักงานปฏิบัติการ ร้อยละ 50 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่ธนาคารออมสิน 1-10 ปี ร้อยละ 8.3 ระยะเวลา 11-15 ปี ร้อยละ 25 ระยะเวลา 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 66.7 มีเงินเดือนระหว่าง 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 8.3 เงินเดือนระหว่าง 20,001-35,000 บาท ร้อยละ 58.3 เงินเดือนระหว่าง 35,001-40,000 บาท ร้อยละ 8.3 เงินเดือนมากกว่า 40,001 บาทขึ้นไป

ร้อยละ 25.0 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 66.7 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 4 มีธนาคาร
โรงเรียน 1 แห่งในความดูแลร้อยละ 66.7 ไม่มีธนาคารโรงเรียนในความดูแลร้อยละ 33.3

4.3.2 ระดับความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับโครงการธนาคารโรงเรียน แสดงในตาราง
ที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 จำนวนพนักงานจำแนกตามผลของการมีธนาคารโรงเรียนและระดับความสำคัญ

ผลของการมีธนาคารโรงเรียน	ระดับความสำคัญ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
1. โครงการฯ ช่วยระดมเงินฝากอย่างได้ผล	0	1	4	7	0	12
ร้อยละ	0	8.3	33.3	58.4	0	100.0
2. โครงการฯ ช่วยลดปริมาณงานในสาขาลง	1	4	4	3	0	12
ร้อยละ	8.3	33.3	33.3	25.0	0	100.0
3. โครงการฯ ช่วยส่งเสริมให้คึกักนักเรียนมี วินัยในการออมเงิน	0	0	2	7	3	12
ร้อยละ	0	0	16.7	58.3	25.0	100.0
4. โครงการฯ ช่วยส่งเสริมต่อเนื่องให้ ธนาคารออมสินได้ลูกค้าในกลุ่มวัยรุ่นและ หนุ่มสาวในวัยทำงาน	0	0	5	6	1	12
ร้อยละ	0	0	41.7	50.0	8.3	100.0
5. โครงการฯ ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อ สังคมให้แก่ธนาคาร	0	0	0	4	8	12
ร้อยละ	0	0	0	33.3	66.7	100.0
6. โครงการฯ ทำให้เกิดผลกระทบต่อ ปฏิบัติงานในสาขามาก	0	1	8	3	0	12
ร้อยละ	0	8.3	66.7	25.0	0	100.0
7. โครงการฯ ทำให้สาขาสามารถขยายฐาน ธุรกิจอื่น ๆ เช่นบัตรเครดิตวีซ่าอย่างได้ผล	1	1	8	2	0	12
ร้อยละ	8.3	8.3	66.7	16.7	0	100.0

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ผลของการมีธนาคารโรงเรียน	ระดับความสำคัญ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
8. เมื่อธนาคารโรงเรียนเกิดปัญหาขึ้น เช่น การทุจริต สาขาต้องรับผิดชอบด้วย	0	5	2	2	3	12
ร้อยละ	0	41.7	16.7	16.7	25.0	100.0
9. ระบบการปฏิบัติงานของธนาคารโรงเรียน ที่ธนาคารกำหนดนั้นครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว	0	1	7	4	0	12
ร้อยละ	0	8.3	58.3	33.3	0	100.0
10. ทุกสาขาควรมีธนาคารโรงเรียนในควบคุมอย่างน้อย 1 แห่ง	1	1	5	2	3	12
ร้อยละ	8.3	8.3	41.7	16.7	25.0	100.0
11. การให้เด็กนักเรียนปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี	0	1	1	5	5	12
ร้อยละ	0	8.3	8.3	41.7	41.7	100.0
12. สาขาควรมีหน้าที่สอนเด็ก ๆ ทุกรุ่นให้รอบรู้ในการปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียน	0	0	0	7	5	12
ร้อยละ	0	0	0	58.3	41.7	100.0
13. ความร่วมมือที่ดีในโครงการธนาคารโรงเรียนจากทางโรงเรียน	0	0	5	4	3	12
ร้อยละ	0	0	41.7	33.3	25.0	100.0
14. ความร่วมมือที่ดีในโครงการธนาคารโรงเรียนจากอาจารย์	0	0	4	4	4	12
ร้อยละ	0	0	33.3	33.3	33.4	100.0
15. โครงการฯ นี้ควรดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องในระยะยาว	0	0	3	6	3	12
ร้อยละ	0	0	25.0	50.0	25.0	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

จากระดับความสำคัญ พบว่า พนักงานส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ที่ธนาคารได้รับจากโครงการฯ ทางด้านสังคม เช่น ภาพลักษณ์ที่ดีของธนาคาร หรือปลูกฝังอุปนิสัยการออมเงินให้แก่

เด็กเยาวชน มากกว่าผลที่จะได้รับทางด้านการธุรกิจ เนื่องจากคิดเห็นส่วนใหญ่ว่าไม่ได้ช่วยให้ปริมาณงานสาขาลดลง โครงการสามารถช่วยระดมเงินฝากได้อยู่ในระดับช่วงปานกลาง ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการควรดำเนินต่อไป

4.3.3 ระดับความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

โครงการธนาคารโรงเรียน แสดงในตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 จำนวนพนักงานจำแนกตามปัญหาและอุปสรรคและระดับความคิดเห็น

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับความคิดเห็น					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1. บุคลากรมีไม่เพียงพอที่จะดูแลงานในสาขาและธนาคาร โรงเรียน	0	0	2	6	4	12
ร้อยละ	0	0	16.7	50.0	33.3	100.0
2. เมื่อมีการทุจริตที่ธนาคาร โรงเรียนธนาคารจะต้องรับผิดชอบด้วย	0	3	2	3	4	12
ร้อยละ	0	25.0	16.7	25.0	33.3	100.0
3. สาขาควบคุมระบบการทำงานของธนาคาร โรงเรียนค่อนข้างยากเพราะเด็กนักเรียนที่ปฏิบัติงานไม่มีความรู้และทักษะการทำงาน	0	1	4	4	3	12
ร้อยละ	0	8.4	33.3	33.3	25.0	100.0
4. ได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาค่อนข้างน้อย	0	4	5	2	1	12
ร้อยละ	0	33.3	41.7	16.7	8.3	100.0
5. ระเบียบคำสั่งการปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียนยังไม่เหมาะสมเพียงพอ	0	2	7	3	0	12
ร้อยละ	0	16.7	58.3	25.0	0	100.0
6. หน่วยงานภายในธนาคารออมสิน เช่น สำนักงานภาค ศูนย์คอมพิวเตอร์ ไม่ช่วยเหลือสาขาเมื่อแจ้งปัญหาไป	0	4	5	2	1	12
ร้อยละ	0	33.3	41.7	16.7	8.3	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

พนักงานส่วนใหญ่เห็นว่าอัตราค่าจ้างของสาขามีไม่เพียงพอที่จะดูแลงานในสาขา และธนาคารโรงเรียน เพราะโครงการนี้เป็นงานในความควบคุมดูแลของสาขา ที่ธนาคารควรรับผิดชอบด้วย หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในธนาคารโรงเรียน และเด็กที่ปฏิบัติงานยังมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ทำให้สาขาค่อนข้างลำบากในการควบคุมดูแล

4.3.4 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของโครงการธนาคารโรงเรียน

โครงการธนาคารโรงเรียนเป็นโครงการเพื่อสังคมที่ไม่มุ่งเน้นแสวงหาผลกำไร แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ ฝึกให้นักเรียนรู้หลักการ บริหารและการบริการที่ถูกต้อง ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น เสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาในการทำกิจกรรม ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการเงิน จึงควรมีการแสดงค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนและผลตอบแทนที่ธนาคารออมสินได้รับจากโครงการนี้ทั้งในรูปตัวเงินและผลได้ทางด้านอื่นๆ และเปรียบเทียบกับสาขาที่มีการรับฝากเงินเด็กนักเรียนในโรงเรียน แต่ไม่มีธนาคารโรงเรียนในความดูแล ดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงต้นทุนค่าใช้จ่ายของธนาคาร โรงเรียนของสาขาที่เลี้ยง

รายการ		รวมเป็นเงิน
1. ต้นทุนเปิดดำเนินงาน		
1.1 เงินทุนประเดิม		1,000.-
1.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ / ครุภัณฑ์		58,000.-
1.3 ค่าวัสดุสำนักงาน/ เอกสารแบบพิมพ์		
- สมุดบันทึกรายการ (อส.1) 3 เล่ม เล่มละ 28.99 บาท	86.97	
- สมุดขี้มเงินทรงจ่าย 3 เล่ม เล่มละ 26.04 บาท	78.12	
- ไบรอน 10 เล่ม เล่มละ 5.59 บาท	55.90	
- ไบรฟเล็ก 10 เล่ม เล่มละ 5.59 บาท	55.90	
- ไบรรับเงิน (อส.71) 5 เล่ม เล่มละ 13.75 บาท	68.75	
- บัญชีจ่ายเงิน 5 เล่ม เล่มละ 13.10 บาท	65.50	
- บัตรตัวอย่างลายมือชื่อ 2,000 ฉบับ ฉบับละ 0.08 บาท	160.-	
- สมุดฝากเงิน 2,000 เล่ม เล่มละ 0.70 บาท	1,400.-	
- กระดาษต่อเนื่อง แบบ 1 ชั้น 3 ก่อ่ง ก่อ่งละ 462 บาท	1,386.-	
- รายงานการใช้สมุดและบัตรคู่บัญชี 5 เล่ม เล่มละ 9.62 บาท	48.10	
- ค่าขอเปิดบัญชี 5 เล่ม เล่มละ 17.40 บาท	87.-	3,492.24

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ		รวมเป็นเงิน
1.4 ค่าของที่ระลึกเด็กเปิดบัญชีวันงาน 1,000 ชิ้น ชิ้นละ 20 บาท		2,000.-
1.5 ค่าน้ำมันรถขณะติดต่อกับทางโรงเรียน		3,000.-
1.6 ค่าใช้จ่ายวันพิธีเปิด - ค่าตกแต่งสถานที่ / จัดนิทรรศการ / ค่ารับรอง - ค่าของที่ระลึกแขก - ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	15,000.- 10,000.- 1,000.-	26,000.-
1.7 ค่าใช้จ่ายฝึกอบรมก่อนเปิด - ค่าเดินทางของพนักงาน (กรณีไปต่างจังหวัด) - ค่าอาหารกลางวัน / อาหารว่าง รวมทั้งสิ้น	5,000.- 3,600.-	8,600.- 102,092.24
2. ค่าใช้จ่ายประจำปี		
2.1 ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.25 ของเงินฝากทั้งหมด (ข้อมูล ณ 31 ธ.ค. 49 จำนวนธนาคารโรงเรียนทั่วประเทศ 172 แห่งเงินฝาก 232,974,068บาท ดอกเบี้ยส่วนต่างต่อปีเท่ากับ 582,435.17 บาท ดังนั้นเฉลี่ยแล้วแห่งละ 3,386.25)		3,386.25
2.2 ทู่นการศึกษา ปีละ 15,000.- บาท		15,000.-
2.3 ค่าทัศนศึกษา		50,000.-
2.4 ค่าของแจกวินเด็ก 500ชิ้น ชิ้นละ 20 บาท		10,000.-
2.5 ค่าวัสดุสำนักงาน / เอกสารแบบพิมพ์ - สมุดคู่มือบัญชี 500 เล่ม เล่มละ 0.70 บาท - บัตรตัวอย่างลายมือชื่อ 500 ฉบับ ฉบับละ 0.08 บาท - ค่าขอเปิดบัญชี 5 เล่ม เล่มละ 17.40 บาท - ใบฝาก 100 เล่ม เล่มละ 5.59 บาท - ใบถอน 70 เล่ม เล่มละ 5.59 บาท - กระดาษต่อเนื่อง 2 ก่อ่ง ก่อ่งละ 462.- บาท	350.- 40.- 87.- 559.- 391.30 924.-	2,351.30
2.6 การบันทึกรายการรับฝาก (1 ปี เปิดเรียนประมาณ 8 เดือน เท่ากับ 32 สัปดาห์ เปิดธนาคาร สัปดาห์ละ 5 วัน รวมแล้วเปิดทำการ 160 วัน ทำรายการฝากทุกวัน รวม 160 ครั้ง ต้นทุนการทำรายการฝากแต่ละครั้ง ประมาณ 14 บาท) รวมทั้งสิ้น		2,240.- 82,977.55

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ ราคาต้นทุนการทำรายการครั้งละ 14 บาท ข้อมูลได้จากกลุ่มงานบัญชีบริหาร ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่

ต้นทุนเปิดดำเนินการเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นเมื่อเริ่มดำเนินการ ส่วนค่าใช้จ่ายประจำปีเป็นค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี หลังจากที่ธนาคารโรงเรียนได้เปิดดำเนินการแล้ว

ตารางที่ 20 สัดส่วนของผลการดำเนินงานในวันเปิดกับค่าใช้จ่ายของธนาคารโรงเรียนก่อนเปิดดำเนินการ

ธนาคารโรงเรียน	ผลการดำเนินงานในวันเปิดดำเนินการ			ค่าใช้จ่ายเพื่อเปิดธนาคาร	สัดส่วนเงินฝากต่อค่าใช้จ่าย
	จำนวนนักเรียน	จำนวนบัญชี	จำนวนเงินฝาก		
1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาฯ	3,489	1,986	500,828.50	โรงเรียนละ 102,092.24 บาท	4.91 : 1
2. รร.วัดโนนทัยพายัพ	1,348	1,303	153,622.75		1.50 : 1
3. รร.พาณิชย์การเชียงใหม่	1,240	983	140,865.-		1.38 : 1
4. รร.นวมินทรราชูทิศพายัพ	2,085	250	86,173.-		0.84 : 1
รวม			881,489.25	408,368.96	2.16 : 1

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 21 สัดส่วนของผลการดำเนินงาน (เงินฝากคงเหลือ) ณ 31 ธันวาคม 2549 กับค่าใช้จ่ายประจำปี รวมถึงตั้งแต่ปีที่สองจนถึงปี 2549

ธนาคารโรงเรียน	ผลการดำเนินงาน ณ 31 ธันวาคม 2549			ค่าใช้จ่ายประจำ เริ่มตั้งแต่ปีที่ 2- ปัจจุบัน (ปีละ 82,977.55 บาท)	สัดส่วนเงินฝากต่อ ค่าใช้จ่าย
	จำนวนนักเรียน	จำนวนบัญชี	จำนวนเงินฝาก		
1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาฯ	4,340	4,186	566,570.87	7 ปี 580,842.85	0.98 : 1
2. รร.วัดโนนทัยพายัพ	3,477	4,301	1,460,267.47	6 ปี 497,865.30	2.93 : 1
3. รร.พาณิชย์การเชียงใหม่	1,240	1,894	264,124.73	4 ปี 331,910.20	1.26 : 1
4. รร.นวมินทรราชูทิศพายัพ	2,093	748	981,674.47	1 ปี 82,977.55	0.08 : 1
รวม			3,272,637.54	1,493,595.90	2.19 : 1

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 20 ที่แสดงสัดส่วนของผลการดำเนินงานในวันเปิดกับค่าใช้จ่ายของธนาคารโรงเรียนก่อนเปิดดำเนินการ พบว่าสัดส่วนเท่ากับ 2.16 : 1 เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนเงินฝากต่อ

ค่าใช้จ่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 ซึ่งแสดงในตารางที่ 21 พบว่าสัดส่วนเท่ากับ 2.19 : 1 แล้วเห็นได้ว่าผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น แต่ตัวเลขจากธนาคาร โรงเรียนที่น่าสนใจก็คือ ธนาคารโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพที่มีจำนวนเงินฝากสูงมาก และมีจำนวนบัญชีที่มากกว่าจำนวนนักเรียน หมายความว่า มีนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วแต่ไม่ได้มาปิดบัญชี ดังนั้นจึงมีเงินฝากของนักเรียนในสวนนี้แฝงอยู่ ณ ปัจจุบันยังมีได้มีการดำเนินการใด ๆ กับบัญชีส่วนนี้ แต่ในอนาคตอาจมีการดำเนินการใด ๆ ก็ได้เพื่อลดปริมาณข้อมูลของนักเรียนที่ปิดบัญชีไปแล้วจากระบบคอมพิวเตอร์ของธนาคารโรงเรียน ทั้งนี้ธนาคารโรงเรียนพาณิชย์การเชียงใหม่ก็เป็นเช่นเดียวกันและถ้าหากมีการดำเนินการกับบัญชีเงินฝากดังกล่าวแล้วนั้น ย่อมมีผลกระทบต่อสัดส่วนเงินฝากและค่าใช้จ่ายของธนาคารโรงเรียนอย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการค่าใช้จ่ายรวมมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มขึ้นของเงินฝากของธนาคารโรงเรียนมีข้อจำกัดด้านจำนวนลูกค้านักเรียนในโรงเรียนและต้องปิดบัญชีเมื่อจบการศึกษาแล้ว ประกอบกับเป็นเด็กนักเรียนมีรายได้น้อย ดังนั้นถ้าหากธนาคารออมสินจะรักษาสัดส่วนเฉลี่ยของเงินฝากต่อค่าใช้จ่ายให้อยู่ในระดับเดิม ก็จะต้องเปิดธนาคารโรงเรียนแห่งใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

อย่างไรก็ตาม โครงการนี้ตั้งขึ้นมาได้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลกำไร แต่ธนาคารออมสินเองได้ผลตอบแทนทางด้านอื่น ๆ ได้แก่

- ภาพลักษณ์ที่ดีของธนาคารออมสินสำหรับโครงการเพื่อสังคม
- เด็กที่ปฏิบัติงานจะมีความรู้ในระบบงานธนาคารบ้างพอสมควร
- เด็กในโรงเรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้เงินและการออมเงิน กล่าวคือ มีพื้นฐานในการจัดการเกี่ยวกับงบประมาณของตนเอง สามารถบริหารจัดการได้เมื่อเติบโตขึ้น

- เด็กในโรงเรียน ได้รู้จักสถาบันการเงินบ้างตามสมควร เมื่อเติบโตขึ้นในภายภาคหน้าจะมีความกล้าที่จะติดต่อสถาบันการเงินในระบบที่ถูกต้อง ไม่ติดต่อการเงินนอกระบบ

ในกรณีของโครงการธนาคารโรงเรียน ผลได้ทางด้านอื่น ๆ อาจมีความสำคัญสำหรับธนาคารออมสิน ในการตัดสินใจที่จะดำเนินการต่อไปมากกว่าสัดส่วนของเงินฝากต่อค่าใช้จ่ายก็เป็นได้

ตารางที่ 22 ผลการดำเนินงานของสาขาที่รับฝากเงินจากโรงเรียนแต่ไม่มีธนาคาร โรงเรียนในความดูแลในปี 2549

สาขา	จำนวนโรงเรียนที่รับฝากเงิน	จำนวนเงินที่รับฝากต่อปี (ม.ค.-ธ.ค.49)	จำนวนรายการต่อปี	ค่าใช้จ่ายจากการบันทึกรายการ (รายการละ 14 บาท)	สัดส่วนเงินฝากต่อค่าใช้จ่าย
1	2 แห่ง	259,176 บาท	1,080	15,120.- บาท	17.14 : 1
2	4 แห่ง	480,000 บาท	2,400	33,600.- บาท	14.29 : 1
	รวม	739,176 บาท	3,480	48,720.- บาท	15.17 : 1

ที่มา : จากการสำรวจ

สัดส่วนเฉลี่ยของเงินฝากต่อค่าใช้จ่ายเป็น 15.17:1 เห็นได้ว่าค่อนข้างสูงมากกว่าของธนาคารโรงเรียนที่มีเพียง 2.19:1 แต่เนื่องจากยอดเงินฝากของสาขาที่รับฝากจากโรงเรียนมิใช่ยอดเงินฝากคงเหลือ เป็นตัวเลขของจำนวนเงินที่รับฝากจากเด็กนักเรียนโดยมิได้นำยอดเงินถอนมารวมคำนวณด้วยเพราะถือว่าบัญชีของเด็กนักเรียนในโรงเรียนคือบัญชีเงินฝากของบุคคลทั่วไปเมื่อเด็กนำบัญชีมาถอนเงินมิได้มีการบันทึกสถิติไว้ จึงแตกต่างจากยอดเงินฝากของธนาคารโรงเรียนที่เป็นยอดเงินฝากคงเหลือ ประเด็นสำคัญอยู่ที่จำนวนครั้งของการบันทึกรายการที่รับฝากเงินจากเด็กนักเรียนซึ่งถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและเป็นปริมาณงานของสาขา

รายละเอียดเพิ่มเติมของข้อมูลในตารางที่ 22

สาขาที่ 1 รับฝากเงินเด็กนักเรียนจากโรงเรียน 2 แห่ง เมื่อปี 2549

โรงเรียนที่ 1 จะรับฝากเดือนละประมาณ 58 ราย จำนวนเงิน 13,598.- บาท

ดังนั้น

เงินฝากทั้งปี โดยประมาณจะเท่ากับ 163,176.- บาท 696 รายการ

โรงเรียนที่ 2 จะรับฝากเดือนละประมาณ 32 ราย จำนวนเงิน 8,000.- บาท

ดังนั้น

เงินฝากทั้งปี โดยประมาณจะเท่ากับ 96,000.- บาท 384 รายการ

รวมจำนวนเงินรับฝากจากโรงเรียนทั้งสองแห่ง เท่ากับ 259,176 บาท 1,080 รายการ

(จำนวนเงินฝาก มิใช่ยอดเงินคงเหลือเนื่องจากมิได้นำเงินถอนมารวมคำนวณด้วย)

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการบันทึกรายการ 14 บาทต่อรายการ รวมเป็น 15,120.- บาท

สาขาที่ 2 รับฝากเงินเด็กนักเรียนจากโรงเรียน 4 แห่ง เมื่อปี 2549

ในแต่ละเดือนจะรับฝากรวมทั้ง 4 โรงเรียน ประมาณ 200 รายการ เงิน 40,000.- บาท ดังนั้นเงินฝากทั้งปีเท่ากับ 480,000.- บาท 2,400 รายการ

(จำนวนเงินฝากมิใช่ยอดเงินคงเหลือเนื่องจากมิได้นำเงินถอนมารวมคำนวณด้วย)

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการบันทึกรายการ 14 บาทต่อรายการ รวมเป็น 33,600.- บาท

จากข้อมูลในตารางที่ 21 พบว่าสัดส่วนของเงินฝากต่อค่าใช้จ่ายคือ 15.17 : 1 แต่จำนวนเงินที่รับฝากมิใช่ยอดเงินคงเหลือ เนื่องจากบัญชีเงินฝากของนักเรียนแต่ละคนคือบัญชีเงินฝากของบุคคลทั่วไป มิได้แยกประเภทบัญชีออกต่างหาก และเมื่อมีการถอนเงิน เด็กนักเรียนจะนำบัญชีของตนเองไปถอนเอง ในระหว่างปี ยังมีการปิดบัญชีและเปิดบัญชีใหม่อีก จึงไม่สามารถเก็บตัวเลขยอดคงเหลือของบัญชีเด็กนักเรียนแต่ละคนได้ แต่สำหรับจำนวนเงินรับฝากนั้น เมื่ออาจารย์นำสมุดบัญชีของเด็กแต่ละคนพร้อมเงินไปฝากที่ธนาคาร ก็จะมีการเก็บตัวเลขจำนวนเงินฝากและจำนวนรายการของแต่ละโรงเรียนไว้ ดังนั้นสัดส่วนเงินฝากต่อค่าใช้จ่ายในกรณีนี้จึงแตกต่างกับสัดส่วนเงินฝากกับค่าใช้จ่ายของธนาคาร โรงเรียน

สาขาที่ไม่ได้ดูแลธนาคารโรงเรียนแต่รับฝากเงินเด็กนักเรียน จะต้องบันทึกรายการให้เด็กนักเรียนแต่ละคน จึงบันทึกรายการหลายครั้งในแต่ละปี แตกต่างจากธนาคารโรงเรียนที่บันทึกรายการรวมยอดใหญ่เพียงครั้งเดียวในสมุดบัญชีของธนาคารโรงเรียน โดยที่ธนาคารโรงเรียนจะบันทึกรายการรับฝากของเด็กนักเรียนแต่ละคนเอง เท่ากับว่าลดเวลาในการปฏิบัติงานบันทึกรายการรับฝากลง

แต่สาขาที่มีธนาคารโรงเรียนจะต้องจัดเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 1 คนเพื่อดูแลรับผิดชอบงานของธนาคารโรงเรียนโดยเฉพาะ และเมื่อธนาคารโรงเรียนเกิดปัญหาจะต้องเป็นผู้ดูแลและแก้ไขปัญหาให้ธนาคารโรงเรียน เมื่อพนักงานออกไปดูแลงานนอกสำนักงานภายในสำนักงานก็จะขาดผู้ปฏิบัติงาน ไปจึงระบุไม่ได้ว่าการมีธนาคารโรงเรียนเป็นการช่วยลดปริมาณงานของสาขาลงได้จริง (แสดงในตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ข้อมูลงานที่ปฏิบัติของสาขาที่มีธนาคาร โรงเรียนเปรียบเทียบกับสาขาที่ไม่มีธนาคาร โรงเรียน

งานที่ปฏิบัติของแต่ละสาขา	
สาขาที่ไม่มีธนาคารโรงเรียนแต่รับฝากเงินเด็กนักเรียน	สาขาที่มีธนาคารโรงเรียนในความดูแล
1. บันทึกรายการรับฝากเงินของเด็กนักเรียนแต่ละคน เมื่ออาจารย์นำมาฝาก ซึ่งถ้ามีหลายบัญชีก็จะต้องทำรายการหลายครั้ง	1. สอนขั้นตอนการปฏิบัติงานให้กับเด็กนักเรียนทุกรุ่นที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน
2. เก็บข้อมูลการรับฝากเงินของนักเรียนให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม	2. คอยดูแลและให้คำปรึกษากรณีเกิดปัญหาขึ้นรวมไปถึงการออกไปรับเงินฝากที่ธนาคารโรงเรียนเป็นบางครั้ง
	3. ในบางครั้งเมื่อเกิดปัญหาในงานที่นักเรียนไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเองพนักงานจะต้องออกไปจากสำนักงานเพื่อ ไปดูแลที่ธนาคาร โรงเรียน
	4. เก็บข้อมูลสถิติผลการดำเนินงานเพื่อมอบให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม

ที่มา: จากการสำรวจ

ดังนั้น สาขาที่มีธนาคาร โรงเรียนในความดูแล มีข้อดีคือ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทางโรงเรียนเพื่อต่อยอดธุรกิจต่าง ๆ ได้ เช่น สินเชื่อ หรือเงินฝาก เพราะต้องติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงภาพลักษณ์ที่ดีของสาขาที่มีต่อทางโรงเรียนและสังคม อีกทั้งยังลดค่าใช้จ่ายและเวลาที่ใช้สำหรับการบันทึกรายการรับฝากปริมาณมากเพียงแต่สาขาจะต้องมีภาระผูกพันในการดูแลโครงการธนาคาร โรงเรียนแต่เมื่อพิจารณาถึงผลที่ได้รับแล้ว ถือได้ว่าเป็นโครงการของธนาคาร ออมสินที่ดีโครงการหนึ่ง

สำหรับสาขาที่ไม่มีธนาคาร โรงเรียนในความดูแล แต่รับฝากเงินจากเด็กนักเรียนในโรงเรียนมีข้อดี คือ ไม่มีภาระรับผิดชอบในการดูแลงานโครงการธนาคาร โรงเรียน จึงสามารถทุ่มเทเวลาปฏิบัติงานธุรกิจด้านอื่น ๆ ของธนาคารได้อย่างเต็มที่ แต่สาขาจะสร้างความสัมพันธ์กับทางโรงเรียนเพื่อต่อยอดทางธุรกิจได้ยากกว่าสาขาที่ดูแลธนาคาร โรงเรียน เพราะไม่มีความจำเป็นที่ต้องติดต่อกันสม่ำเสมอ ภาพลักษณ์ที่มีต่อสังคมไม่เท่าเทียมกับสาขาที่ดูแลธนาคาร โรงเรียน และเสียค่าใช้จ่ายในการบันทึกรายการรับฝากจากเด็กนักเรียนมากกว่าสาขาที่ดูแลธนาคาร โรงเรียน